
Вікторія Ковальчук
Гусінь Мотя,
війна
і любов
Правдива казочка

Вікторія Ковальчук

Гусінь Мотя, війна і любов

Правдива казочка

Ця книга перевидана за сприяння ГО " Благодійний Фоид Козицького", в пам'ять про визначну художницю-графіка, ілюстраторку і письменницю Вікторію Ковальчук (1954-2021), яка передчасно відійшла з життя в повному розквіті творчих сил і задумів.

Книга присвячується героїчним українським воїнам, які ризикуючи своїм життям, проявляють найкращі людські риси, гуманність та відвагу, рятуючи життя українських дітей.

Видавництво «Левада»

Львів– 2022

УДК 821.161.2-343-93
Л56

Ковальчук Вікторія
Л56 **Гусінь Мотя, війна і любов.** – Львів: «Левада», 2018. – 40 с.

ISBN 978-617-7527-34-2

Це правдива казочка про маленьку необізнану дівчинку-сироту Настю, яка щиро вірила, що її батьки є жертвою агресії «проклятих бандеровцев», і яка була врятована українським воїном Степаном разом з її єдиним другом – єнотом Кльопою. Несподівано, як у казці, Настя знаходить у чужому для неї житті нового люблячого татка і маму Ганну та братика Северина у далекому для неї галицькому містечку.

А ще ця правдива казочка обрамлена чудовою розповіддю про гусеницю Мотю, врятовану і доглянуту чутливим, сентиментальним велетнем Степаном. Саме ця зелена гусениця була тим місточком, яка прихилила перестрашену і недовірливу дівчинку до чужого, в страшному для неї камуфляжі, солдата і з якої згодом утвориться метелик-душа, яка, після трагічної загибелі Степана, який своїм тілом прикрив свого молодого командира, прилетить до рідного дому, до своєї сім'ї і нової донечки Насті.

ISBN 978-617-7527-34-2

ЗУСТРІЧ

Намацав у кишені щось маленьке, м'якеньке і живе. Обережно дістав – гусінь, ніжне яскраво-зелене створіння з чорними цяточками очиць, схожа на весняний паросток! Посадив на коліно, щоб трошки поспостерігати за нею. Звідки вона вигулькнула?! Гусінь вигнула спинку, перетворившись на літеру «Л», і поповзла до «своєї» кишені, розташованій нижче коліна. Перегородив вказівним пальцем дорогу, а вона знову вигнулась і… прудко подолала заваду, опинившись за мить у кишені. Яка нівроку моторна гусінь!

«Та хай живе у мене, - подумалося, - навкруги згарища, тліє, горить… Загине бідася», - міркував, дивуючись своїй чутливості, сентиментальності. «Мабуть мій камуфляж за дерево з листям прийняла», - пожартував подумки.

Так почалося моє життя з гусінню. Про себе назвав її Мотрею. Чому – і сам не знаю. Смішно звучить – гусінь Мотря! Хай мені всі Мотрі вибачають. Та й що вибачати – війна, а серце прагне доброго і сталого. Може з цієї гусені метелик мерехтливий вилупиться? Може я живим додому до Ганни, Северина повернуся. Ганна – моя дружина, а Северин – син дванадцятирічний.

Після нічної стрілянини настала безсмертна тиша. «Гнилі зуби» зруйнованих обійсть, порожні очниці багатоповерхівок тільки підсилювали її.

- Піду гляну, що там, - кинув товаришам, - Сашкові ні гу-гу.

- Обережно діду, не попадись у обійми! – маючи на увазі снайперів і розтяжки.

Степан

Дід – це я, бо найстарший серед бійців, то й не ображаюся.

А Сашко – наш командир, йому десь 25 років минуло, добрий і розумний нівроку. Підозрює, що я у небо стріляю, а мовчить, розуміє. Якось сказав йому наодинці: «Захищати буду до смерті, вбивати - ніколи.»

- А чого пішов на війну?

- Заробітку не має, син росте, хочу, щоб у державі лад настав… А ще маю цікавість ватнику-колораду у очі подивитися.

- А що там побачиш? Ненависть і зневагу…

- Ти бачив?

- Чув прокльони у спину, правда тихі, не голосні.

- Прокльони страшніші від куль.

- Знаю. Від куль тіло болить, а від прокльонів – душа.

- Ти віриш у душу?

- Вірю в Бога.

Цю розмову ношу у серці, як гусінь у кишені, тремтливо і обережно, бережу, мов скарб.

Під ногами хрумтить бите скло, чавиться об гостряки розтрощеної цегли, каміння. Вулиця сліпа, глуха, скалічена – зона відчуження. Праворуч будинок двоповерховий, невеликий, ошатний, якби не чорна діра у стіні від вибуху – замилувався б. Заходжу через ковану красиву хвіртку. Рипить під ногами різнокольорова жорства. Вікна і великі двері виблискують немов сльозами, розбитим візерунчастим склом. Обережно штовхаю двері, відчиняються, і тихо заходжу усередину – пустка, нікого. Красива декоративна ваза розбита лежить на підлозі, немов інсталяція.

- Хтось є тут?!

Лише луна відгукується сумно. Автомат навпереваги, на всяк випадок, а серце хоч бухає схвильовано, але пересторогу не має.

Гусінь Мотя

Вочевидь, що тут жили не прості, освіченні люди – багато книг, картини, старомодні, але зі смаком підібрані меблі. Піднімаюся сходами на другий поверх. Невеличкий хол і двері по обидва боки. Раптом чую дивне скавучання… Відчиняю одні двері – нікого. Відчиняю другі… У самому куточку, калачиком зіщулившись, лежить дівча, а біля неї… Не вірю своїм очам! Єнот вправними ручками-лапками обнімає, масажує дівчинці голову.

Дівчинка вскакує і хоче втиснутися у стіну, ніби стіна на мить стала її мамою-захисницею. Єнот піднімається на задні лапки і застережливо торохкотить, ніби має у своїй горлянці маленький моторчик. Роблю крок до них.

- Укр! Не подходи! Клёпа тебя укусит! – кричить російською дівчинка.

- Я не зроблю вам ніякого зла, - розгублено відповідаю, сердячись і відчуваючи себе злодієм.

- Вы убили моих маму, бабушку, папу! – кричить і починає плакати дівчинка. Єнот скиглить і загрібає лапками бите скло, якесь сміття на підлозі у купку.

Роблю ще крок. Дівча нагинається, хапає шматок цегли і жбурляє в мене досить влучно. Зойкаю від болю і хапаюся за коліно.

- Дитино, я не вбивав твоїх рідних!

- Всё равно ты злой бандеровец!

- Я не бандеровец, - перехожу на російську, щоб якось заспокоїти дівча, - я украинец, хочу помочь тебе.

Сльози рясно заливають брудне, худеньке личко, очі – два сині скельця – холодні і жалісні одночасно. На око дівчинці років 11-12. Досить висока, з рудуватим, кучерявим волоссям заплетеним у дві коротенькі, але товсті коси. Вдягнена у квітчасту довгу спідницю і білу, брудну футболку.

- Ты хочешь кушать? – питаю тихо і наполегливо.

Єнот Кльопа або Клёпа

В кімнаті наступає дивна, кришталева тиша. Раптом підбігає єнот, піднімається навшпиньки і починає скрипіти, рухаючи носиком, як локатором.

- Ух ти маленький, на - поїж!

Дістаю з наплічника сухаря і протягую йому. Він швиденько хапає його, і починає жадібно хрумати, але я все ж таки чую тиху відповідь дівчинки: «Да…»

Знімаю наплічник, шукаю загорнуту у пергамент канапку з сиром, помідор. У пластикову склянку наливаю сік, і несу до дівчинки спокійно, крок за кроком.

- Не подходи! - крізь сльози кричить вона.

Ставлю на півдороги їжу на підлогу, знадобився пергамент за скатертину, і швидко повертаюся до дверей. Але малий єнот тут як тут – хапає канапку, помідора і жадібно запихає за щоки.

- Клёпка бессовестный, отдай! – вигукує дівча, і підбігає до єнота. Але той ні пари з вуст – доїдає канапку та й ще і запиває соком.

- Ты знаешь, девочка, у меня тоже есть дружок – гусеница Мотря.

Дівча недовірливо дивиться мені прямо в очі, сині скельця танучь і світяться двома глибокими озерцями з сумними, мовчазними рибками-думками.

- Это правда?

Я обережно дістаю гусінь і протягую її на долоні. І дівчинка підходить до мене близько-близько, лагідно гладить тоненьким пальчиком по спинці гусінь. Я бачу біло-рожеві стежки від сліз на її брудних щічках, мені хочеться взяти дитину на руки і притиснути до грудей, приголубити, заспокоїти.

- А вы её кормите?

- Да, вот ищу крапивных свежих листочков, не найду. Надо молоденьких.

- О, я вам покажу где их можно нарвать.

- Давай покушай, а потом покажешь.

Знову дістаю свої припаси і годую її. Вона їсть жадібно, але делікатно, п'є сік маленькими ковтками – вихована дитина.

- Спасибо, я уже наелась. Идёмте нарвём листиков для Мотри.

- А Клёпа не убежит?

- Он пойдёт с нами. Папа его воспитал, как собаку. Папа говорил, что с енотами иначе нельзя, они ведь дикие и хищные зверьки. Родители мне подарили его на День рождения, год назад. Ему было всего 1,5 месяца, и мама кормила Клёпу из соски…

Вона раптом замовкла і сльози знову сріблястими струмками покотилися-полилися по щоках тихо і жалісно.

Я стояв безпорадний і розгублений, пригнічений вщент. Вся моя військова пиха, стать випарилася, як роса на сонці. Відчував себе жалюгідним нікчемою.

- Вибач, прости…

Вона постояла ще трохи мовчки і, раптом, взяла за руку. Ми вийшли з кімнати і почимчикували надвір.

- Клёпа, ко мне!

Єнот, немов слухняний песик, побіг за нами. Ми обійшли будинок. За ним розкинувся сад з гарною, не пошкодженою вибухами, зеленою галявиною.

- А как тебя зовут?

- Настя, а вас?

- Анастасия – красивое имя. А меня можешь звать дядей Стёпой или Степаном.

- Дядя Стёпа – великан.

Посадил меня в карман, - несподівано продекламувала дівчинка і усміхнулася. Усмішка була навдивовижу сумною, та мені все ж таки відлягло від серця.

Старий сад

Ми знайшли у садочку кропиву, нарвали листочків доволі, і я поклав до кишені – може Мотря трохи поїсть. Мала не відпускала мою руку.

- Дядя Стёпа, ты сейчас уйдёшь?

Питання, дійсно, було актуальним. Може зв'язатися з волонтерами, а вони вже знають, як і де влаштувати сироту.

- Я должен уйти, я – солдат, понимаешь? Но…

Не встиг закінчити думку, бо страшний крик, схожий на вереск зляканої птахи, одночасно наповнений люттю і відчаєм розніссяу полудневій тиші.

- Солдат! Вы убийцы, а не солдаты! Зачем, зачем вы пришли, пришли к нам?! Вы всё разрушили, уничтожили, вы… убили-и… маму, мою ма-мочку-у-у! – захлинулася болем і відчаєм.

Дівчинка колотила мене у груди, живіт своїми гострими маленькими кулачками відчайдушно і зі всієї мізерної сили інколи діставала до болючих точок. Але я стояв, терпів і чекав.

Мені здавалося, що полудневе сонце опустилося мені на плечі, і теж дубасить своїм вогнем, шмагає пекучим промінням, спопеляє мою тлінну плоть. Був готовий померти у ту мить… Тільки серце червоне облите живою тремтливою кров'ю билося, пульсувало, хапало аортами жадібно повітря, прагнуло жити.

Дівча обхопило руками стовбур яблуні, шукала у когось розради, захисту, умиротворення. Вже не кричала, істерика згасла, сонце повернулося у небесну свою країну і згадало про час. Настуся плакала щедро, вмивала яблуню, як дощем, сльози лилися тихо, тихо, тихо…

«Скільки, дитино, ти сліз пролила? На все людське життя вистачить!» - подумав я гірко.

Єнот біля її ніг тулився щільно, ніби розумів біду людську, але побачив яблучко-падалку і заходився мити-полоскати його уявною водичкою. Сміх крізь сльози!

- Настя, я хотел сказать тебе, что, если ты не против, то пойдёшь со мной в отряд. Мне положен отпуск и я заберу тебя к себе домой.

А потім ще й додав:

- Видишь, Мотря тоже не против, не захотела от меня уходить.

- Ты не фашист… - ніби вагаючись стверджувати, схлипуючи промовила дівчинка.

- Фашист викинув би гусінь геть та й ще чоботом розчавив, - несподівано гаркнув я.

«Мабуть божеволію, - подумав. – При чому тут якась гусінь?»

- Надо пойти домой, взять ошейник и поводок для Клёпы.

- И какую-то одёжку для тебя, - додав по-господарськи.

Кльопа трохи пручався, але все ж таки вдалося одягнути нашийник з поводком.

Я взяв за руку Настю, вона не протестувала, і ми пішли до загону. Не хотілося думати про реакцію хлопців, командира, не хотілося взагалі про будь-що думати. На серці смуток був прошитий білим шовком незнаної радості, безпідставної, незрозумілої, несподіваної, що наповнювала сьогодення утаємниченим змістом значущості.

Кльопа скиглив і хапав лапками сливки, що попадали з дерев на узбіччя дороги – він не любив ходити по примусу на повідцю. А хто любить? Доводилося зупинятися, щоб він енергійно помацавши сливку і заспокоївшись, зі смаком ласував достиглий плід.

Бійці витріщили очі, побачивши нас. Ще б пак! Кумедна група: велетень, худеньке, змарніле дівчисько з ним за руку і пухнастий єнот!

- Хлопці, це мій трофей, - промовив, гасячи хвилювання у голосі.

- Ну, дед, ты даёшь!

- Світить тобі трибунал за мародерство, діду!

- Все, хлопці, досить! Не до жартів, у малечі загинули всі найближчі родичі. Може і ми до цього побічно причетні.

- І що ти з тим скарбом будеш робити?

- Зараз напишу рапорт на відпустку. Не знаєте де Сашко?

Між собою ми називали свого командира на ім'я.

- Та волонтери прибули. Привезли дещо, медикаменти, тепловізор. Він з ними біля сільради.

- Хлопці, напоїть чаєм Настю і Кльопу. А я до командира схожу.

Дівчинка, що на якусь мить відпустила мою руку, хвацько вчепилася знову.

- Можно я пойду с тобой?

- Настенька, мне с командиром надо о важном поговорить. Лучше тебе с ребятами остаться.

- Я боюсь их, - чесно призналася дівчинка.

Я глянув на бійців – засмаглі, багато хто зарослий щетиною, з бородами, огрубілі, защерхані, непримиренні, випромінювали енергію війни. Дитина відчувала це, тремтіла та інстинктивно, підсвідомо ховалася за мою кремезну, широку фігуру.

- Хорошо, пойдёшь со мной.

Питання вирішилося швидко і позитивно, без бюрократичної тяганини. Командир підтримав мене цілковито, не вагаючися.

- Степане, раджу скористатися машиною волонтерів, підвезуть до найближчого пункту призначення. Відпустку даю на 10 діб. Вистачить?

Сонце котилося на захід, але в цю мить засяяло над нашими головами у повну силу. Промені лоскотали за вухами єнота, він мурчав і крутився дзиґою на одному місці. Золотим сяйвом сонце накрило руду голівку Насті, і вона стояла принишкла, ніби пірнула в інший вимір буття. А я побратався у цю мить зі Сашком, небесна блакить огорнула нас на лічені хвилини і потужний струмінь безпричинної радості накрив, охопив, поглинув нас з головою. Час зупинився, завмер, відступив – літо спекотне сплелося з осіннім дощелистом, морозним зимовим павутинням заметілей, весняною наснагою квітування.

- З Богом, - стрепенувшись промовив Сашко.
- Слухаюсь, товарише командире!

ВДОМА

Їхали без пригод. Час від часу Настя питала мене про Мотрю. На зупинках рвала молоденькі листочки, і я міняв зів'ялі на свіжі, хоча гусінь не виявляла особливого апетиту.

- Дядя Стёпа. Давайте гусеницу будем называть Мотей. А то бабушка мне говорила, что нехорошо животным давать человеческие имена.

- Ну, раз бабушка так советовала, то пусть будет Мотей, смешное имя, - відповів, а сам подумав, що дитина має рацію.

Будинок, де мешкає моя родина, знаходиться у самому центрі старовинного галицького містечка - на площі біля міської ратуші. Та й сам будинок старовинний, антикваріат, як жартуємо з дружиною, ще австро-угорської побудови. Тут я народився, тут жили мої батьки. Квартира невелика, але з високими стелями, на третьому поверсі. Зробив на горищі ще одну кімнату під свою арт-студію з дерев'яними власноруч різьбленими сходами.

Будинок має свій дивний неповторний запах. Як коштовні парфуми дивують несподіваним поєднанням запахів цвілі і троянд, так легкий протяг несе дух солодких пляцків, смаженої цибулі із запахом вимитих дерев'яних сходів і мастики, якою двірник намастив перила сходових маршів. Має свій голос – рипіння, вищання, виляски і хряски, тихе у стінах цвіркотання…

Брама – вуста будинку, відреставрована спільними зусиллями мешканців квартир, прикрашена старовинною, шляхетного плетива кованою решіткою, відчиняється ключем і за допомогою коду, а під'їзд вимощений візерунчастою керамічною плиткою.

Вікна кімнат дивляться на стару площу, кухонне вікно – у двір-колодязь з великими довгими «італійськими» балконами вздовж стін. У дитинстві я гасав по них на ровері – вистачало місця.

Там на Сході немає таких будинків. Подумалося – будинки теж формують ставлення до світу?..

Вже на під'їзді до рідного міста передзвонив дружині і коротко розповів про події, що сталися.

- Степане, ми чекаємо з Северином тебе, і дівчинку, і єнота! Не турбуйся!

- Ще й гусінь Мотя їде з нами, - хотів розсмішити наостанок Ганну.

- Гусінь?! Це новий жарт?

Розумію Ганну – дорослий чолов'яга щось таке дивне верзе. Але побачила б вона, як засвітилися очі у Настусі і легенька, вітерцем усмішка торкнулася її вуст, почувши цей жарт.

Волонтери підвезли нас під самісінький будинок!

«Привіт, старий дім! Як живеш?» - подумки привітався, натиснувши кнопки коду.

Двері рипнули, ніби вигукнули радісно – дім зачекався на мене. Брама розкрила обійми, і дівчинка з єнотом на повідку, високий, богатирської статури вояка з гусінню у кишені залюбки прийняли їх, хтось з легкою осторогою, здивуванням, а хто з радістю і передчуттям щастя.

Дерев'яні сходи наперебій розповідали останні новини скрипами, стуками, кехами. А я по-своєму посвячував Настю у таємниці будинку: «Этот дом построен в конце 19 столетия евреем-купцом. В нашем городе компактно проживали евреи, поляки, немцы, русины. И моя семья поселилась здесь давным-давно, сначала бабушка с дедушкой, мама с отцом, а теперь я с семьёй.»

Ми підійшли до наших дверей. Єнот скиглив і невдоволено гарчав – зголоднів і заморився.

- Клёпа днём поспать любит. Еноты – ночные зверьки, но мы его приучили к человеческому режиму…

Рідна
брама

Дзвінок – маленька кнопочка, що вміщає твій особистий світ, спроможна заявити про тебе так голосно і безсоромно, на що б ти сам ніколи не наважився. Дзвінок – глашатай зустрічей, інколи неймовірних, несподіваних, що змінюють долю, настрій і навіть бажання. Дзвінок за вподобанням господарів, що характеризує їх вдачу краще, ніж інтер'єр квартири, може бути галасливим і зухвалим, мелодійним та ніжним, як поцілунок, дружнім й бадьорим, як літній ранок у дитинстві.

Коли натискав на дзвінок – долоні спітніли від хвилювання – цілий безкінечний рік війни не був удома. Рік війни може вартувати цілого життя.

Дзвінок задзеленчав несамовито голосно, як на пожежу. Та я горів бажанням обійняти свою маленьку родину – дружину і сина, теплих, милих, рідних. Маленький айсберг стояв біля мене і холодом віяло від насуплених брівок, опущених униз кутиків вуст. Торкнувся плеча.

- Настенька, не переживай. Мотя, видишь, тихо сидит в кармане. Если бы было всё так плохо, уползла бы давно, сбежала…

«Опять гусеница выручает», - чомусь російською подумав я.

Двері відчинилися, на шию кинулися і Ганна, і Северин. Добре, що я такий великий, а то збили б з ніг – стільки емоцій-цунамі, водоспад теплих слів і сліз накотилися на мене.

- Тільки не плакати, прошу! Живий, здоровий, ще з живими подарунками!

Ганна відпустила мене і повернулася до дівчинки.

- Мене звуть Ганна або Анна. Як тобі подобається, моя дитино. А тебе звуть…

- Настя.

- А як ти любиш, щоб тебе називали? Може повним ім'ям Анастасія?

Ганна
або Анна

- Так меня называла мама, а бабушка и папа – Настенькой, - дівчинка схлипнула і заплакала тихо і так гірко, що високі стелі коридора опустилися донизу, а двері гойднулися і розчинилися навстіж.

- Ой, а чого ж ми тупцюємо на порозі?!

Я взяв за руку Настю і ми увійшли до хати. Як ніколи все виблискувало чистотою і порядком, на кухні вже накритий стіл пишався яскравим букетом різнокольорових майорів.

- Вот такой у нас дом, - звернувся я до дівчинки.

- А що вона не розуміє українську? – голосно і дратівливо запитав Северин.

- Синку, вона все розуміє, але давай спробуємо бути гостин... - я не встиг закінчити речення. Мала худими рученятами вчепилася за рукав і закричала голосно, відчайдушно.

- Мама, папа, бабушка, где вы?! Я хочу к вам! Ненавижу, ненавижу! Вы, вы убили их! Хо-чу-у-у до-мой! Мамочка, помоги-и-и!

Навіть єнот знітився і зіщулився біля її ніг. Ми мовчали, опустивши голови, розгублені, зніяковілі і тільки Северин дивився здивовано.

«Господи, що я наробив, для чого взяв її з собою. Треба було віддати волонтерам і мати спокій. Бідна моя Ганна.»

Дружина опустилася навколішки і тихо, але впевнено сказала: «Анастасия, наш дом – твой теперь дом. Если хочешь я буду теперь твоей названной мамой? Случилась беда в жизни, горе, но ты посмотри на енота – он радуется всему, что видит и только твоего крика испугался. Давай пойдём помоем ручки в ванной и сядем за стол, поедим. Ты проголодалась?»

Запала тиша, зв'язана потужними вузлами гарячого бажання і зусиль Ганни дати раду з тою бідою, тяжкою, як лантух з камінням, що впала на худенькі, немічні плечі маленької дівчинки.

- Спасибо, я не хочу кушать.

Ганна взяла її за руку. Відвела в ванну, помила руки, як тяжко хворій людині, і тихенько промовляючи: «Все буде добре, дитино. Все буде добре», - відвела її в кімнату і поклала на диван.

- Поспи трошки.

- Я не хочу спать, - тихо-тихо відповіла дівчинка, заплющуючи очі, і вже скрізь теплу, солодку дрімоту, спроможну розвіяти навіть найтяжче горе, додала, - только Клёпу подальше держите от диванов, он их … ску… ша-ет…

- Вона заснула.

Ми всі втрьох відчули, що життя змінилося кардинально. Ніби потужний струмінь світла і тепла увірвався в серця, пронизав наше єство, як червоні коралі нанизав радість на єдину нитку любові.

- Давай переодягнись у домашнє, Степане, я виперу твій камуфляж.

- Ганно, ні в якому разі! Там у кишені гусінь сидить, Мотя. Це вона примирила мене з сиротою.

Дружина округлила очі, а Северин аж підскочив – з батьком щось негаразд. Вони ж чули, що бійці повертаються зі сходу інколи божевільними. Тихо засміявся і розповів їм все за порядком. Ганна плакала. Северин міцно обняв мене: «Тато, я ж не знав. Думав, що це сталося з батьком – якусь ватницю додому привіз.»

ЗАХИСНИК

Відпустка промайнула як день. У Настусі, хоч і була сумною, страшні приступи не повторювалися. Після ванни, одягнена у чисте платтячко виявилося, що дівчинка справжня красунечка – ніжне личко з великими, яскравими синіми очима, ніби підведені довгими віями, тонкі, гнуті, як крила птаха, брови, пишне волосся із золотим блиском! Ганна любувалася нею і усміхалася мені: «Степане, от диво, війна нам донечку принесла. Та таку гарну!»

А Северин став серйозним і не по-дитячому стриманим.

- Настя, когда захочешь, поучу тебя украинскому языку.

- У нас в школе был украинский язык с 1-го класса. Я всё понимаю, как собака, только говорить стесняюсь – очень смешно получается.

- Северине, не жени коней. Всьому свій час, - втрутилася Ганна.

Якось прийшла з роботи стурбована: «Що за люди у нас?! Вже плітки по місту поповзли, що ти, Степане, на сході коханку маєш і її дитину привіз. Ох!»

- Ганно, не звертай уваги.

Кльопа потоваришував зі Северином. Хлопчик тепер спав у майстерні на горищі, там в мене є дерев'яний старовинний бамбетель, то єнот оселився теж там. Правда вночі трохи вовтузився, будив Северина, але хлопець прив'язався до звірятка, терпів до часу бешкетування і виховував Кльопу, як песика. Той, на диво, не пручався, старався виконувати команди.

Коли від'їжджав сивий-сивий сум огорнув мене… Старався жартувати: «Северине, не ображай Настусю – може твоя наречена росте.» Северин почервонів, але нічого не сказав.

- Степане, вони ще діти малі, таке говориш!

- Ну, ну. А згадай Ганно, скільки нам було, як почали ми зустрічатися, не набагато більше.

Обійняв їх всіх разом – трійцю кохану, не забув почухати за вухом товстуна єнота, хоч і бешкетника, але кумедне і компанійське створіння.

Настуся

Час відносний, але істотний. Час творить минуле і майбутнє, заліковує рани і живить серце надією, проявляє людину і навколишній світ, як фотоплівку проявник.

Настя виявилася книголюбом і навіть Северина залучила до книжок - у дощові дні вони любили сидіти і читати вголос, одночасно обговорюючи прочитане. Але виходити у місто дівчинка не хотіла, то єнота вигулювати прийшлося хлопчику, чому він безмежно радів. Для містечка тварина ця була надзвичайною і цікавою, всі перехожі оберталися, зупинялися, а діти бажали сфотографуватися поруч з ним. Хлопчик дуже пишався пухнастим товаришем і захоплено розповідав про успіхи дівчинці.

До школи діти пішли разом в один клас. Ганна спостерігала, як уважно розглядала підручники Настя, гортала сторінки, щось вичитувала пошепки, роздивлялася малюнки. Не те що Северин – швиденько поскладав зошити, книги у сумку, закрив і забув про них.

У вікно дивилася Ганна, проводжаючи дітей поглядом. Северин обернувся і помахав рукою, а дівчинка йшла не гальмуючи кроків. Біль серця викликає сльози. Фізичний біль можна терпіти або вгамувати ліками. Де знайти ліки від болю душі?!

- Чого ти бажаєш, Анастасіє?

- Спасибо, мне ничего не хочется. Интересно, как поживает дядя Стёпа и Мотя?

- Спробую дізнатися. Сподіваюся – живі і здорові.

Якось прийшли діти зі школи задоволені і усміхнені.

- Мамо, Настя краще всіх контрольну з математики написала – на 12 балів!

- Ух ти! Молодець Настуся! А ти що отримав?

- 11!

Ганна помітила, що Северин якось знітився.

- Ти що не задоволений? Результат гарний. У чому справа?

Северин промовчав.

Ввечері, коли діти полягали спати – Настя у вітальні, Северин на горищі, Ганна за звичкою пішла побажати «На добраніч!» дітям. Хлопчик сидів у ліжку в задумі.

- Що сталося, Северине?
- Ти знаєш, мамо, якби донецькі всі були такі, як Настя, то я би відмовив батька воювати. Вона класна дівчина. Це завдяки їй я написав контрольну на одинадцятку.

Ганна поцілувала сина, перехрестила, як завжди.

- От і добре, що ти зрозумів – до кожної людини треба ставитися уважно, аналізувати слова і поведінку, не поспішати з оцінками, особливо негативними. Спи, Северине! Не переживай, іншим разом ти їй чимось допоможеш.
- Ні, мамо, вона розумніша … за … мене, - засинаючи пробурмотів хлопчик.

Інший раз все ж таки настав, але не так, як Ганна думала.

Повернувшись з роботи, вона не застала дітей вдома. Накрила стіл до вечері. Пішла вигулювати Кльопу, але ноги понесли її у бік школи, на серці вигулькнула брунька тривоги. Вже наближаючись до будівлі, Ганна помітила тоненьку дівчачу постать. Рвонулася до неї, єнот аж загарчав.

- Кльопа, мерщій, не відставай!

Настя йшла і гірко плакала, не помічаючи нікого і нічого навкруги. Ганна, захекавшись, підбігла до дівчинки. Ледь стримала себе від зойків. Глухо запитала: «Анастасіє, що сталося?»

- Северин… Северин… побився-я-я…
- Де він?
- У-у-у шко-о-лі!..
- Анастасіє, ти зможеш мене почекати тут з Кльопою?
- Та-а-ак…

Ганна побігла до школи. Її зустрів черговий і повідомив: «Ваш Северин побився з Михайлом Лозинським. Вони зараз у класі з класним керівником розбираються.»

Сходинки-сходинки-сходинки, що ведуть наверх. Хіба може бути Нагорі біда, неприємність, біль? Нагорі тільки Небо, Світло, Радість! О-о, якби це так… Людські сходинки оманливі, брехливі, ненадійні.

Ганна взяла себе у жменю, затиснула хвилювання у кулаці. Увійшла до класу. За столом сидів Іван Петрович – класний керівник, навпроти за різними партами – Северин і Михайло. Северин похнюплений, а Михайло заплаканий, з закривавленим носом.

- Вечір, мабуть, не добрий, Іване Петровичу, що сталося?

- Добре, що прийшли пані Ганно. Сталася прикра подія на останньому уроці. Поки не доповідав директору про зухвалий вчинок вашого сина.

- Розкажіть, прошу вас.

- Хай Северин сам розповість.

- Северине?!

- Мамо!.. Мамо, я … побився з Михайлом, бо він знущався над Настею, ображав її ватницею, колорадкою і … сказав, що правильно зробили «наші», що вбили …, - Северин не договорив. Стриманий і мужній за характером він не стримався і ридма заридав.

- Це правда, Михайле?

- Так.

- Іване Петровичу, дозвольте мені, як лікарю подивитися Михайла і забрати Северина додому.

- Так, робіть.

Ганна дістала вологі серветки, що завжди тримала при собі і протерла обережно обличчя, перевірила, чи все гаразд з носом.

- Ну, як? Не болить?

- Ні, не болить, - храбрився Михайло.

- Будете миритися?

- Ні, не буду миритися.

- А ти, Северине?

- Хай Михайло вибачиться перед Настею, тоді – мир.

- Не буду вибачатися перед ватницею.., - пробурчав хлопчик.

- Ти знову за своє? – підняв голос вчитель.

- Годі. Ми можемо іти, Іване Петровичу?

- Так. Виховання продовжимо завтра.

Ганна пропустила поперед себе сина – хай іде і міркує. Але відчувала, що правда на його боці. Тільки для чого розпускати кулаки?!

Настя вже не плакала і швиденько підбігла до хлопчика, тягнучи за собою єнота, що пручався на всі чотири лапи, не бажав бігти.

- Ну як, Северине? – взяла його за руку і заглянула в очі.

Северин

- Та ніяк. Не хоче вибачатися свиня!

- Северине, дякую тобі, що заступився, але більше ніколи не бийся за мене. Добре? Я могу себя сама защитить, если не кулаками, то словом. Ты же знаешь? Сам казав, що я мудра, - дівчинка старалася розмовляти українською. У неї дійсно кумедно виходило. Але Ганні і Северину усміхатися не хотілося.

МЕТЕЛИК

Не відчував нічого лихого. День був сонячний, вересневий. Небо над головою співало блакиттю. Я давно не бачив такої глибокої, яскравої блакиті.

Коли почалася стрілянина, був недалеко від командира. Вибухнуло так, що здалося – небо обвалилося, немов стеля. Рефлекторно кинувся до Сашка, і накрив його струнку худорляву фігуру, мов ковдрою, собою. Я кремезний, великий, широкий, міг би закрити від осколків снаряду ще одного, але не було як. Тепер лежу на Сашкові, дивлюся зверху і нічого не розумію – чому не встаю, не допомагаю командиру піднятися? Йому он як тяжко з-під мене вилазити! Чому він кинувся до мого тіла і тормосить мене, перевернув, неначе ляльку, впав на коліна і плаче? Що це зі мною? Невже снарядом вбило?

Раптом помічаю блакитний маленький клаптик на коліні. Може шматочок неба під час вибуху відірвався? Дивлюся – так це ж блакитний метелик мерехтить, блимає крильцями! Радість наповнила серце – це ж моя Мотя народилася знову, перетворилася з гусені у такого чудового метелика!

- Швидше, Степане, швидше, - кажу сам собі, - бери метелика і мерщій до Настусі!

Тільки подумав, а вже опинився біля вікна рідної домівки. Заглянув у вітальню: «Спить моя дитина, ще так раненько.»

Перетворення

Посадив їй на долоньку метелика, а він сидить, не втікає.

Дівчинка раптом розплющила очі.

- Настуню, в тебе ж очі сині, як крильця у Моті! – засміявся я і тихенько поцілував її в чоло.

- Тато, ти де? – запитала дівчинка і побачила метелика у себе на долоні.

- Мамо, мамо! Тато нам привіт передає! – загукала дівчинка.

Як сонячний промінь кинулася Ганна до неї зі своєї кімнати.

- Дитино дорога моя! Ти назвала мене мамою… Дівчинко люба, який привіт? Де? Звідки?

- Не знаю, мамо. Ось, дивись… Мотя виросла і прилетіла до нас.

Ганна розгублено дивилася на метелика, що сидів на пальчику Насті і ніжно тріпотів крильцями, на яких було намальовано Небо.

Запитання від автора:

Дорогі мої юні і не дуже юні читачі! Хочу, щоб ви поміркували: хто на вашу думку головний герой моєї історії?

АФОРИЗМИ ВІД ГУСЕНІ МОТІ

Гусінь – не садівник власної пихи, а вісник нового буття.

Усім вистачить місця під сонцем. Важливо, щоб тінь від нас не була занадто темною і довгою.

Народжений повзати - літає у снах.

Щоби виросли крила, треба забути про себе.

Найвища мета гусені - злетіти. А у людей?

Мрії збуваються тоді, коли забуваєш про них.

Гусінь знищує листя, щоб перетворитися у метелика і літати. Людина знищує все навкруги, щоб перетворитися на тлін.

АФОРИЗМИ ВІД ЄНОТА КЛЬОПИ

Життя занадто коротке, щоб витрачати його на ненависть до будь-кого, і життя достатньо, щоби радіти з будь-чого.

Чистота врятує світ!

Радій життю! У поганому завжди є дрібка доброго, а у доброму є мізерія поганого. То придивляйся до доброго і будеш щасливим.

Якщо добре все прополоскати, то і думки стануть чистими. Полощи все!

Коли псуєш якусь річ, наприклад диван, велика користь з цього – ти звільняєшся від залежності до матеріальних цінностей. Отже, шануй людську працю!!

Чисті лапки у поєднанні з чистими намірами дають позитивний результат.

АФОРИЗМ ВІД АВТОРА

Дивись на світ крізь призму милосердя - і світ усміхнеться…

Дитяча художня література

Ковальчук Вікторія

Лауреат літераторно-мистецької премії ім. Олени Пчілки,
лауреат премії ім. Лесі Українки Кабінету Міністрів України

Гусінь Мотя, війна і любов

Головний редактор ***Богдан Горбовий***
Редактор ***Ігор Ясенівський***
Дизайн і верстання ***Вікторія Ковальчук***

В книзі використані ілюстрації зі спадщини Вікторії Ковальчук, надані її сином Віто Надашкевичем

Підписано до друку 03.09.2018 р.
Формат 70х100/16. Ум. друк. арк. 3,72
Папір крейда. Друк цифровий.
Наклад 500 прим.

Надруковано:ПП «Ощипок М.М.»,
м. Львів, вул. С. Бандери, 45
№свід.670155
e-mail:ommzmik@ukr.net

«Ніхто точно не знає, коли і з'явилася наша чарівна планета, а ось війну, здатну знищити все живе, придумала і створила людина. І тільки людина може врятувати диво із див - нашу Планету»

Вікторія Ковальчук

(26.01.1954-4.04..2021)

ЛОДБ
2000000870144

